

İstatistik Adı Haftalık Para ve Banka İstatistikleri

Veri: Kapsam, Dönemsellik ve Zamanlılık

Kapsam karakteristikleri

Çalışmanın amacı: Para ve Banka İstatistikleri kapsamında analitik tablolar yardımıyla finansal kesimin büyük bir bölümünü kapsayan bankacılık sektörünün varlık ve yükümlülük yapısı ortaya konmakta, ekonomik karar alıcılar ve diğer veri kullanıcıları için uluslararası standartlarda karşılaştırılabilir, güvenilir, kaliteli istatistiklerin üretilmesi amaçlanmaktadır.

Verinin tanımı: Haftalık Para ve Banka istatistikleri; bankacılık sektörünün mevduat, kredi ve menkul kıymet kalemlerine ait istatistiki tablolar ile Merkez Bankası analitik bilançosu ve para arzı büyüklüklerini gösteren tablolardan oluşmaktadır. Tüm istatistik sunumlar, Türk Lirası ve yabancı para cinsinden yapılan işlemleri içermekte olup Merkez Bankası Rezervleri Amerikan Doları, yabancı para mevduatlar Türk Lirası ve Amerikan Doları, kalan değişkenler ise Türk Lirası olarak yayımlanmaktadır.

Haftalık Para ve Banka istatistiklerinin derlenmesinde kullanılan istatistik kavram ve tanımlar Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) "Parasal ve Finansal İstatistikler El Kitabı 2000 (MFSM 2000)" de yer alan kurallara dayanmaktadır.

İstatistiksel kavramlar ve tanımlar:

Parasal sektör: TCMB, mevduat bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları, katılım bankaları ile para piyasası fonlarını (B tipi likit fonlar) kapsamaktadır.

Yerleşiklik: Yurtiçi ve yurtdışı işlemler, IMF'nin Ödemeler Dengesi El Kitabı 6. basımında yer alan yerleşiklik kurallarına göre sektörlere ayrılmıştır. Buna göre yerleşiklik, ekonomik sınır ve ekonomik ilgi merkezi kriterlerine dayanmaktadır. Bir ekonomide bir yıldan uzun bir süreyle devamlı olarak ikamet eden ve o ekonomi içerisinde faaliyette bulunan kişi ve kurumlar "yerleşik" kabul edilmektedir. Türkiye'de şube açmış olan yabancı bankalar yerleşik sayılmakta, yurtiçi bankaların yurtdışı şubeleri ise yerleşik sayılmamaktadır. Bu kapsamda; para ve banka istatistikleri bankaların sadece yurtiçi şubelerinin yaptığı faaliyetlerini içermekte, yurtdışında faaliyet gösteren şubelerine ilişkin veriler bankaların kredi, menkul kıymet ve mevduat istatistiklere dâhil edilmemekte, bu şubelerin yurtiçi yerleşikler ile gerçekleştirdiği işlemler ayrı bir tablo olarak yayımlanmaktadır. Bu nedenle, TCMB bankacılık istatistikleri Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) ve Türkiye Bankalar Birliği yayınlarında yer alan bankacılık kesimi istatistikleri ile farklılık göstermektedir.

Bilanço büyüklüğü: Bankaların seçilmiş bilanço büyüklükleri; kredi, mevduat ve menkul değerler gibi seçilmiş bazı bilanço kalemlerinin ilgili dönem itibarıyla finansal değerlerini göstermektedir.

Kredi büyüklüğü/hacmi: İlgili dönem itibarıyla bankacılık sektörü ya da finansman şirketlerinin kullandıkları toplam kredi miktarını göstermektedir.

Para ve banka istatistiklerinde kullanılan finansal araçlar aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır;

Altın: TCMB altın rezervleri, TCMB kasasında, yurt dışı bankalarda ve Borsa İstanbul

(BİST) nezdinde tutulan uluslararası standartta olan ve uluslararası standartta olmayan altınlardan oluşmaktadır. Yayın kapsamında uluslararası standartta olan altın bir finansal araç olarak izlenmektedir.

Para: Banknot ya da madeni para olarak dolaşıma çıkarılmış nakit parayı ifade etmektedir. Kasa, Yoldaki Paralar ve Efektif Deposu gibi varlıklardan oluşmaktadır.

Mevduat: Daha önce belirlenmiş bir süre sonunda veya istenildiğinde çekilmek üzere bankalara belirli bir faiz karşılığı beklentisiyle ya da faiz karşılığı beklenmeden yatırılan para olarak tanımlanmaktadır. Türk parası mevduat, "Tasarruf Mevduatı", "Resmi Kuruluşlar Mevduatı", "Ticari Kuruluşlar Mevduatı", "Bankalar Mevduatı", "Diğer Kuruluşlar Mevduatı" hesaplarında, yabancı para mevduat ise "Bankalar Mevduatı-Y.P." ve "Döviz Tevdiat" hesaplarında izlenmektedir. İlgili düzenlemelerle belirlenen mevduat vadeleri, vadesiz ve vadeli olmak üzere bölümlenmiş olup, mevzuatta meydana gelecek değişikliklere paralel olarak vade ayırımında düzenleme yapılmaktadır.

Kredi: Belirli bir vade sonunda faiziyle birlikte geri alınmak şartıyla alacaklı tarafından borçluya fon ödünç verilmesi işlemi sonucunda ortaya çıkan finansal araçlardır. Bu kategoride nakdi ve gayri nakdi krediler, konut finansmanı kredileri, tasfiye olunacak alacaklar, ters repo işlemlerinden alacaklar, tüketici ve işletme kredileri ile finansal kiralama ve benzeri araçlar bulunmaktadır.

Menkul Değerler: Genelde ikincil piyasalarda alınıp satılan ya da satılması mümkün olacak şekilde standartlaştırılmış vadeli finansal araçları ifade etmektedir. Kısa ve uzun vadeli devlet borçlanma senetleri, kira sertifikaları, TC Merkez Bankası likidite senetleri, hisse senetleri, yatırım fonları, bankalar ve diğer tüzel kişiler tarafından ihraç edilen bono ve tahviller gibi araçları içermektedir.

Sınıflamalar:

Sektör sınıflaması: Bir ekonomide yerleşiklerin birbirleriyle ve yurtdışı ile yaptıkları finansal işlemler, mali sistemin önemli bir bölümünü oluşturan bankalar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Finansal işlemlerden doğan borç ve alacakların sektörel bazda sınıflandırılması, kaynak ve kullanım büyüklüklerinin kurumsal birimler arasındaki dağılımlarının izlenmesi açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle, kurumsal birimler ekonomide üstlendikleri temel işlevlere göre sınıflandırılmaktadır. Para ve banka istatistiklerinin derlenmesinde raporlama yapan bankalara yol göstermek amacıyla, TCMB tarafından "Kurumsal Sektör Listesi" hazırlanmış olup uluslararası standartlarla büyük ölçüde uyum sağlanmıştır. Bu çerçevede sınıflandırılan kurumsal sektörler aşağıda yer almaktadır:

A. YURTIÇİ

Genel Yönetim

Merkezi Yönetim

Yerel Yönetim

Sosyal Güvenlik Kurumları

Finansal Olmayan Kuruluşlar

Finansal Olmayan Kamu Kuruluşları

Finansal Olmayan Özel Kuruluşlar (Özel Sektör)

Finansal Kuruluşlar

TCMB

Bankalar

Banka Dışı Mali Kesim

Hanehalkı

Kar Amacı Olmayan Kuruluşlar

B. YURTDIŞI

Sektörel sınıflamanın alt kırılımları ve güncel versiyonuna aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/bd697237-b45b-4552-a792-24f2a61dff03/KurumsalSekt%C3%B6r_2016.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTW-ORKSPACE-bd697237-b45b-4552-a792-24f2a61dff03-m3fzoJ

Finansal Araç Sınıflaması: Para ve banka istatistiklerinde kullanılan finansal araç sınıflaması uluslararası standartlar ve Türkiye Finansal Raporlama Standardı ile büyük ölçüde uyumludur.

Altın

Para

Mevduat (Türk Lirası mevduatlar, yabancı para mevduatlar, kıymetli maden depo hesapları, yurtiçi yerleşikler tarafından tutulan mevduatlar, yurtdışı yerleşikler tarafından tutulan mevduatlar, gerçek kişiler mevduatı, tüzel kişiler mevduatı, bankalararası mevduatı)

Kredi (Türk Lirası krediler, yabancı para krediler, mali kesime verilen krediler, mali olmayan kesime verilen krediler, tüketici kredileri, taksitli ticari krediler, kredi kartları, tasfiye olunacak alacaklar, beklenen zarar karşılıkları, TMSF'ye devrolunan takipli alacaklar, TMSF'ye devrolunan takipli alacak karşılıkları, finansman şirketleri tarafından kullanılan krediler)

Menkul Değerler (Türk Lirası cinsinden menkul değerler, yabancı para cinsinden menkul değerler, Hazine Bonosu ve Devlet Tahvili, hisse senetleri, diğer)

Hedef kitle: Merkez Bankası, bankalar, finansman şirketleri, TMSF, para piyasası fonları.

Coğrafi kapsam: Tüm Türkiye'dir.

Coğrafi düzey: Yoktur.

Sektörel kapsam: Yurtiçi yerleşik sektörleri kapsar.

Zaman kapsamı: Veriler 1986 yılından başlamaktadır.

Diğer kapsam: Yoktur.

Kapsamdaki sınırlılıklar: Para arzı ile bankacılık sektörü seçilmiş bilanço, kredi, mevduat ve menkul değerleri tablolarında uluslararası istatistik standartlarında öngörülen yerleşiklik ilkesi gereği yurtiçi bankaların yurtdışı şubeleri kapsam dışıdır. Yurtiçi bankaların yurtdışı şubelerine ait veriler ayrı bir tablo halinde (Tablo 9.

Bankaların Yurtdışı Şubelerinin Türkiye'de Yerleşiklerle İlgili Seçilmiş Bilanço Büyüklükleri) sunulmaktadır.

İstatistiksel birim: Merkez Bankası, bankalar, finansman şirketleri, TMSF.

Temel dönem/yıl: Yoktur.

Referans dönemi: Bir önceki hafta.

Ölçü birimi:

Değişken/ Gösterge	Ölçü Birimi
Merkez Bankası Rezervleri (Altın ve döviz)	Milyon ABD Doları
Para Arzı	Bin TL
Yabancı para mevduatlar (Kıymetli maden dahil)	Bin TL/Milyon ABD Doları
Krediler	Bin TL
Menkul Değerler	Bin TL
Kavramsal Tutar Endeksi (31 Aralık 2005=100)	Endeks

Dönemsellik

Verinin toplama sıklığı: Haftalık

Verinin yayımlama sıklığı: Haftalık

Zamanlılık

Yayımlanan her veri için ortalama üretim süresi: 4 iş günü.

İlk sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün):

Nihai sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün): 4 iş günü

Kamuoyunun Bilgiye Erişimi

Yayımlama takviminin önceden duyurulması

Veriye ilişkin yayımlama takvimi: Her hafta Perşembe günü saat 14.30'da yayımlanmaktadır. Yayımlama takvimi her yılın ilk işgünü yayımlanarak kamuoyuna önceden duyurulmaktadır.

Veri yayımlama takviminin internet adresi:

http://www3.tcmb.gov.tr/veriyaytakvim/takvim.php?yayim_id=31&ay=00&B1=ARA

Veri dağıtım politikası: Haftalık raporun internet sayfasında yayımı gerçekleştirildikten sonra bankamıza üye abone kurum ve kuruluşlara ilgili tablonun yayımlandığına dair bilgi verilmektedir.

Eş zamanlı yayımlama

Tüm kullanıcılar ile aynı anda paylaşılıp paylaşılmadığı: Paylaşıyor.

Basın veya diğer belirli kullanıcılar ile özel anlaşmalar kapsamında verinin önceden paylaşılıp paylaşılmadığı: Hayır.

Bütünlük

Resmi istatistiklerin üretilmesine ilişkin şartlar, koşullar ve gizlilik

İstatistiklerin toplanması, işlenmesi ve dağıtımına ilişkin sorumluluk: TCMB İstatistik Genel Müdürlüğü, Parasal ve Finansal Veriler Müdürlüğü sorumludur.

Veri üreten kuruluşlar ile veri paylaşımı ve koordinasyon: Yok.

Bireysel cevaplayıcılara ait verinin gizliliği: Söz konusu veriler, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 25 Nisan 2001 tarih ve 4651 sayılı Kanunla değiştirilen 43.maddesinin 5.fıkrasında yer alan "...Banka, toplanan istatistikî bilgilerden kişisel ve özel nitelikte olanları yayımlayamaz, açıklayamaz, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu dışında resmi veya özel herhangi bir makama veremez. Bu bilgiler istatistiki amaçlar dışında ve ispat aracı olarak kullanılamaz" hükmü gereğince "gizlilik ilkesi" çerçevesinde değerlendirilecek ve üçüncü kişilere açıklanmayacaktır."

İstatistik üretiminde çalışanlar, olanaklar, finansman: Toplamda 4 kişi çalışıyor olup, çalışanların hepsi üniversite/yüksek lisans mezunudur. Bilişim kaynakları açısından bir sorun bulunmamaktadır. Tablo hazırlama sürecinde herhangi bir teknik sorunla karşılaşıldığında Bankamız Bilgi İşlem birimi tarafından gerekli teknik destek sağlanmaktadır.

Kullanıcı ihtiyaçlarının izlenmesi: Yılda bir kez olmak üzere internet ortamında "İstatistik Kullanıcı Anketi TCMB Uygulaması" çalışması yapılmaktadır. Anket sonuçlarından değişen kullanıcı ihtiyaçlarının takibi hedeflenmektedir.

Kalite politikası: Verilerin uluslararası standartlarla tam uyumlu yayımlanması; zamanlılık ve tutarlılık açısından öncü ülkelerden biri olmak. Yayın, yönlemsel çerçeve ve uluslararası standartlara uyum açısından TÜİK Kalite Logosuna sahip Aylık Para ve Banka İstatistikleri ile uyumludur.

Kalitenin izlenmesi: Türkiye İstatistik Kurumu tarafından verilen Kalite Logosu'na yönelik çalışmalar devam etmektedir.

İstatistiklerin yansızlığı: Bankalardan alınan mizan ve detaylı bilançolar gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra tablolara yansıtılmaktadır. İstatistikler yansızdır.

Veri kaynakları: TCMB verileri için veri kaynağı Bankamız idari kayıtlarıdır ve muhasebeleşmiş verileri göstermektedir. Bankacılık verilerinin kaynağı ise; BDDK Tekdüzen Hesap Planı çerçevesinde hazırlanmış olan ve mevduat bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları ile katılım bankalarından haftalık olarak temin edilen "Bankalar ve Katılım Bankaları Tekdüzen Raporlama Paketi"dir. Para piyasası fonlarının veri kaynağı Takasbank'tır. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devrolunan takipli alacaklar ve karşılıkları için veri kaynağı TMSF'dir. Finansman şirketlerinden derlenen veriler doğrudan firmalardan sağlanmaktadır.

Yöntem: TCMB bilançosu ve alt hesapları ile tüm bankacılık sistemi bilgileri esas alınarak oluşturulan resmi para arzı tanımlarında, parasal sektörün yükümlülükleri likidite derecelerine göre belirlenmiştir. Buna göre; parasal sektörün birbiriyle olan işlemleri dışındaki parasal yükümlülükleri para arzını oluşturmaktadır ve Avrupa Merkez Bankası tanımları ile uyumludur.

PARA ARZI

M1=

Dolaşımdaki Para (İhraç Edilen Banknot ve Madeni Para – Banka Kasaları)
Vadesiz Mevduat (TL, YP)

M2= M1+

Vadeli Mevduat (TL, YP)

M3= M2+

Repodan Sağlanan Fonlar
Para Piyasası Fonları
İhraç Edilen Menkul Kıymetler (2 Yıla Kadar Vadeli)

Para Arzı - Kavramsal Tutar Endeksi (KTE) (Endeks: 31.12.2005=100)

$$KTE_t^{2005=100} = KTE_{t-1}^{2005=100} \times \left(1 + \frac{Net\ İşlem_t}{Stok_{t-1}} \right)$$

Yurt İçi Yerleşiklerin Yabancı Para Mevduatlarının Haftalık Değişiminde Parite Etkisi Hesaplaması

ABD Doları cinsinden yayınlanan DTH verilerinde EUR/USD ve ONS/USD parite etkisi hesaplamaları uluslararası metodolojiye uygun olarak yapılmakta olup hesaplamalar gerçek ve tüzel kişiler için ayrı ayrı uygulanmaktadır.

- “ABD Doları” cinsinden mevduatlar bankalar tarafından ABD Doları cinsinden bildirilip ABD Doları cinsinden yayınlandığı için parite etkisi söz konusu değildir.
- “Diğer” para birimleri cinsinden mevduatlar bankalar tarafından ABD Doları karşılığı olarak bildirilip ABD Doları cinsinden yayınlanmaktadır ve parite etkisi hesaplanmamaktadır.
- Euro cinsi mevduatlarda parite etkisi hesaplaması amacıyla, mevcut raporlama haftası ve bir önceki hafta için orijinal para biriminde bildirilen Euro cinsi yabancı para mevduatların farkı alınmakta ve bu

stok farkı, ortalama Euro/ABD Doları paritesi ile çarpıldığında parite etkisinden arındırılmış değişimin ABD Doları karşılığı elde edilmektedir. Son iki döneme ait ABD Doları olarak bildirilen Euro cinsi yabancı para mevduatlarının farkından parite etkisinden arındırılmış değişim tutarı çıkarılarak elde edilen tutar ise Euro cinsi mevduat değişimindeki parite etkisini göstermektedir.

- Kıymetli maden depo hesaplarında parite etkisi, "Altın" cinsi kıymetlerdeki değer değişimi dikkate alınarak hesaplanmaktadır. Bu hesaplama için, bankalar tarafından ABD Doları olarak bildirilen kıymetli maden depo hesaplarına ait bakiyeler Federal Reserve Bank of St. Louis tarafından açıklanan Altın/Ons değerinin ABD Doları cinsinden gram altın karşılığına bölünerek kıymetli maden depo hesaplarının kaç gram altın değerinde olduğu hesaplanır. Mevcut raporlama haftası ve bir önceki hafta için gram cinsinden kıymetli maden depo hesapları farkı alınır. Bu stok farkı ile ABD Doları cinsinden gram altın değerlerinin haftalık ortalaması çarpımı, parite etkisinden arındırılmış kıymetli maden değişiminin ABD Doları karşılığını göstermektedir. Son iki döneme ait ABD Doları cinsinden hesaplanan kıymetli maden hesapları farkından parite etkisinden arındırılmış değişim tutarı çıkarılır. Elde edilen tutar, kıymetli maden depo hesaplarındaki değişimde parite etkisini göstermektedir.

Diğer: Bankacılık sistemi temel bilanço kalemlerine ilişkin bilgiler; mevduat, krediler, menkul kıymet verilerini içeren tablolar aracılığı ile sunulmaktadır.

Kayıt esasları: Bankacılık sistemi verileri, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları paralelinde hazırlanan Tekdüzen Hesap Planı kapsamında temin edilmekte olup, tahakkuk bazlı kayıt edilmektedir. Krediler ve mevduatlar nominal değer üzerinden gösterilmektedir.

Değerleme: Türk Lirası cinsinden menkul kıymetler, referans dönemi sonunda piyasa fiyatı üzerinden değerlemeye tabi tutulmaktadır. Yabancı para cinsinden kullanılan kredilerin değerlemesi her banka tarafından kendi uyguladığı döviz kuru üzerinden yapılmaktadır. Yabancı para mevduatlar ise bankalar tarafından Amerikan Doları olarak raporlanmakta, TL karşılığı hesaplanırken TCMB döviz alış kuru kullanılmaktadır. TCMB bilançosunda yer alan "Uluslararası Standartta olan Altın" aylık olarak değerlemeye tabi tutulmaktadır.

Dağıtım şekilleri: Tablolar pdf ve xls olarak Bankamız Genel Ağ sitemizde yayımlanmaktadır. Zaman serisi olarak ise Bankamız Elektronik Veri Dağıtım Sistemi (EVDS)'de yayımlanmaktadır.

Haftalık Para ve Banka İstatistikleri adı ile Genel Ağ Sitemizde yayımlanan tablolara aşağıdaki bağlantıdan ulaşılmaktadır:

<http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Istatistikler/Parasal+ve+Finansal+Istatistikler/Haftalik+Para+ve+Banka+Istatistikleri/>

Zaman serilerine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilmektedir:

https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?/evds/serieMarket/#collapse_4

	<p>İstatistiklerin hatalı yorumlanması ve yanlış kullanımına ilişkin görüş belirtme/tektezip: Veriler yayımlandıktan sonra yayın organlarının hatalı kullanımını önlemeye yönelik düzenli bir takip yapılmaktadır.</p> <p>İstatistiksel veri toplama, işleme ve dağıtımdaki şartlar ve koşulların açıklanması: Önceden duyurulan yayım takvimine uygun olarak verilerin zamanında yayımlanmaktadır.</p> <p>Mevsimsel düzeltme: Verilerde mevsimsel düzeltme yapılmamaktadır.</p> <p>İstatistiğin toplanması, işlenmesi ve dağıtılması süreçlerinde bağlayıcı olan mevzuat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1211 Sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu (25.4.2001 tarih, 4651 sayılı Kanun ile değiştirilen şekli) Madde 43.
Yayımlanmadan önce veriye devlet birimlerinin içeriden erişimi	Yoktur.
İstatistiklerin yorumlanarak yayımlanması	Yorum yapılmadan yayımlanıyor.
Yenileme ve yöntemdeki büyük değişikliklerin önceden bildirimi	<p>Revizyon takvimi: Veriler geçici olup, veri kaynaklarında bir değişiklik olması durumunda revize edilir.</p> <p>İlk verinin ve revize edilmiş verinin tanımlanması: Düzenli revizyon yapılmamaktadır.</p> <p>Metodoloji, veri kaynağı ve istatistiksel tekniklere ilişkin büyük değişikliklerin önceden duyurulup duyurulmadığı: Şu ana kadar büyük bir değişiklik olmamakla beraber, tabloda veya metodolojide gerçekleşecek değişiklikler TCMB Genel Ağ sitesinde veriye ilişkin sayfada Yapılacak Revizyonlar başlığı altında önceden duyurulmaktadır.</p>

Kalite

İstatistiklerin hazırlanmasında kullanılan yöntem ve kaynaklara ait dokümantasyonun yayımlanması	İstatistiklerin hazırlanmasında kullanılan yöntem açıklaması yukarıda yer almaktadır.
Bileşen detayının, ilgili veri ile uyumlaştırmanın, kabul edilebilirliğinin güvencesini sağlayan ve istatistiksel çapraz sorguları destekleyen istatistiksel çerçevenin yayımlanması	<p>Verinin içsel tutarlılığı: İstatistikler veri seti içerisinde birbiriyle tutarlıdır.</p> <p>Verinin zamansal tutarlılığı: Karşılaştırılabilir veriler 1986 yılından başlamaktadır. Söz konusu istatistiklerde seri kırılmaları veriye ilişkin dipnotlar eşliğinde açıklanmaktadır.</p> <p>Verinin sektörler arası ve alanlar arası tutarlılığı: Veriler, Aylık Para ve Banka İstatistikleri ve Haftalık Menkul Kıymet İstatistikleri ile tutarlıdır.</p>

Notlar

Metaverinin son güncellenme tarihi	Şubat 2021
------------------------------------	------------